

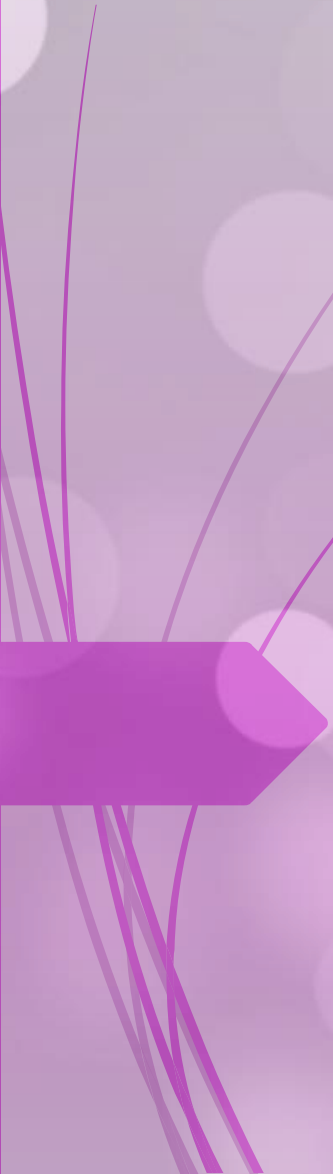
GEOINFORMATSION TIZIMINING RIVOJLANISH TARIXI

Geoinformatsion tizimi tushunchasi 1960-yillar oʻrtasida Kanadada paydo boʻlib, Kanada geografik axborot tizimi (Canadian Geographic Information System CGIS) deb atalgan. Tizimning asosiy maqsadi Kanada yer resurslari inventarizatsiyasini oʻtkazish va shu asosda yer resurslarining mavjud holati va kelajakdagi potensialini aniqlashdan iborat edi.

Hozirda rivojlangan davlatlarda Geoinformatsion tizimi koʻplab ijtimoiy sohalar, iqtisodiyot, siyosat, ekologiya, tabiiy resurslarni boshqarish va tabiatni muhofaza qilish, kadastr, ilm-fan va boshqa sohalarda qoʻllanilib kelmoqda. Geoinformatsion tizimi bizning sayyoramizga tegishli global, hududiy, milliy, lokal-axborot turlari: kartografiya, masofadan zondlash, statistika, kadastr maʼlumotlari, gidrometeorologik maʼlumotlar, dala ekspeditsiyasi materiallarini kuzatish, burgʻulash natijalari, suv ostini zondlash va hokazolarni integrallashtirgan holda hamma jabhalarni egallab kelmoqda. Geoinformatsion tizimini kengroq rivojlantirishda xalqaro assotsiatsiyalar (BMT, YeH va b.), davlat uyushmalari, vazirliklar, kartografiya, geologik va yer tuzish xizmatlari, ilmiy institutlar hamda xususiy firmalar qatnashmoqdalar

Ko'plab davlatlarda maxsus milliy va viloyat miqyosidagi organlar tuzilgan bo'lib, ularning vazifalariga Geoinformatsion tizimi va avtomatlashtirilgan kartografiya, davlat harbiy siyosatini geoinformatikada formallashtirish, milliy rejalashtirish, huquqiy muammolarni o'z ichiga olgan geografik axborotlarni sir saqlagan holda yig'ish hamda tarqatish va boshqalar kiradi.

O'zbekistonda 1991–1992-yillarda O'zdavgeologqo'mita fondi tomonidan Markaziy Qizilqumning 1:50000 masshtabli kartografik ma'lumotlar bazasini yaratishni o'z ichiga olgan Geoinformatsion tizimi tuzilgan edi. 1996–1999-yillarda „GGP-Qiziltepageologiya” ekspeditsiyasi bilan hamkorlikda Toshkent shahri uchun 1:25000 masshtabda, Farg'ona vodiysi uchun 1:200000 masshtabda va O'zbekiston uchun 1:1000000 masshtabdagi raqamli kartalari geoekologik GIS loyihasi uchun; 1997–1998-yillarda esa O'zbekistonning 1:1000000 va Toshkentning 1:25000 masshtabli raqamli kartalari tuzildi.

Hozirgi kunga kelib Toshkent shahrining 1:2000 masshtabli raqamli kartalari Markaziy Aerogeodeziya davlat unitar korxonasi (MADUK) tomonidan to'liq tuzib bo'lindi. MADUK va Koreya Respublikasining KOICA agentligi o'rtasida "O'zbekiston Respublikasida Geoinformatsion tizimini yaratish" loyihasi 2006-yil avgust oyida ishga tushdi. Bu loyiha doirasida Toshkent shahri va Toshkent viloyati bo'yicha Geoinformatsion tizimi va ma'lumotlar bazasini tuzish kelishilgan. Albatta, Geoinformatsion tizimini tuzish juda katta mablag' va kuch talab etadi. Bunda esa imtiyozli xalqaro kreditlarning o'rni katta. O'zGASHKLITI da qisman Toshkent shahrining Geoinformatsion tizimi asosidagi raqamli kartasi tuzilgan.

Hozirda Birlashgan Millatlar Tashkilotining "Rivojlanish Dasturi" loyihasi doirasida ham O'zbekiston Respublikasida Geoinformatsion tizimini yaratish bo'yicha ishlar boshlangan.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2013-yil 25-sentabrdagi "Milliy geografik axborot tizimini yaratish" investitsiya loyihasini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-2045-sonli qarori asosida O'zbekiston Respublikasining barcha hududlarida joriy qilinadigan, asosiy iqtisodiyot tarmoqlari va faoliyat sohalari axborotini qamrab oladigan hamda quyidagilarni